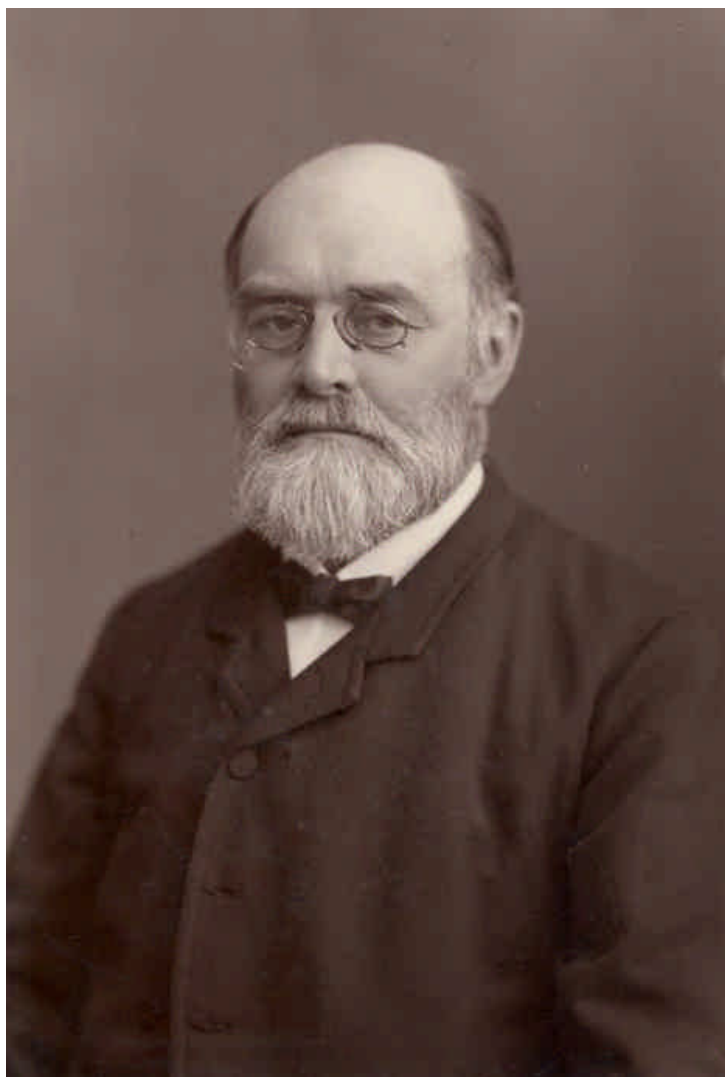

**Julius Vuylsteke (1836-1903)
en de familie Van Doosselaere**

**Inventaris van de stukken bewaard
op het Liberaal Archief (1887-1952)**

Julius Vuylsteke (1836-1903) en de familie Van Doosselaere

Inventaris van de stukken bewaard op het Liberaal Archief (1887-1952)

oktober 2008

Deze inventaris kan online geconsulteerd worden: www.liberaalarchief.be

Uitgegeven door het Liberaal Archief
Kramersplein 23, 9000 Gent
Tel. +32 9 221 75 05
Fax +32 9 221 12 15
E-mail: info@liberaalarchief.be
Website: www.liberaalarchief.be

© Liberaal Archief
D/2008/3927/8

Met steun van de
Vlaamse overheid

Inhoudstafel

I N H O U D S T A F E L	2
I N L E I D I N G	3
JULIUS VUYLSTEKE	3
HET ARCHIEF	4
AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER	4
BIBLIOGRAFIE	4
I N V E N T A R I S	6
1. ARCHIEF VAN JULIUS VUYLSTEKE	6
1.1. <i>Stukken m.b.t. de viering van zijn 25-jarig lidmaatschap van het algemeen bestuur van het Willemsfonds op 2 oktober 1887</i>	6
1.2. <i>Partituren</i>	7
1.3. <i>Foto's</i>	7
2. ARCHIEF OVER JULIUS VUYLSTEKE	8
3. ARCHIEF VAN DE FAMILIE VAN DOOSSELAERE	8
3.1. <i>Stukken van Victor Van Doosselaere</i>	8
3.2. <i>Drukwerk van drukkerij Van Doosselaere</i>	9
3.3. <i>Foto's</i>	9
4. BOEKEN, TIJDSCHRIFTEN EN ICONOGRAFISCH MATERIAAL	9
5. VARIA	9

Inleiding

Julius Vuylsteke

Julius Vuylsteke werd geboren op 10 november 1836. Toen zijn moeder trouwde met Jourdan Vuylsteke, advocaat en raadsheer aan het Hof van Beroep te Gent, werd Julius als diens zoon aangenomen. Als student aan het Atheneum van Gent kwam Julius Vuylsteke in contact met Vlaamsgezinde ideeën die hem werden aangereikt door zijn leerkracht Jacob Heremans. In dit Atheneum richtte Vuylsteke de vereniging 't Zal Wel Gaan op, met als doel de Vlaamse letterkunde te bevorderen. Aan de universiteit, waar hij rechten studeerde, zette hij deze taalminnende vereniging voort en wierp hij zich vol overgave in de heviger wordende strijd tussen klerikalen en vrijzinnigen. De geestelijkheid beschouwde de Gentse Rijksuniversiteit als een “haard van ontkerstening”. Vuylsteke speelde hier op in door in de publicaties van 't Zal Wel Gaan de vrijzinnige zaak met scherpe pen te behartigen.

Na zijn studies stapte Vuylsteke in de advocatuur en begon hij systematisch in het Nederlands te pleiten. Eén van zijn meest bekende zaken was het proces Jacob Karsman. Karsman moest wegens het niet vermelden van de drukkersnaam op een flamingant dichtstukje een boete van 5 frank betalen, waarop Karsman protest aantekende. Op het proces mocht de verdediging, met onder meer Julius Vuylsteke, niet in het Nederlands pleiten en stapte Karsman de zaal uit. Het hof veroordeelde hem bij verstek tot drie maanden gevangenisstraf. De zaak Karsman werd vanuit Vlaamsgezinde hoek aangegrepen om te ijveren voor rechtspraak in het Nederlands.

Julius Vuylsteke was betrokken bij de stichting van de Vlaamse advocatenclub en later van de Vlaamse conferentie der Balie. Zijn cliënteel was talrijk maar niet gegoed, zodat het hem moeilijk viel om rond te komen. Na verloop van tijd besloot hij zijn brood te verdienen als boekhandelaar, echter zonder groot succes.

Hoewel Julius Vuylsteke door zijn moeder katholiek was opgevoed, werd hij tijdens zijn studententijd een fervent antiklerikaal en nam hij het initiatief in het deklerikaliseringsproces van heel wat verenigingen. Volgens Vuylsteke waren flamingantisme en liberalisme onlosmakelijk met elkaar verbonden. Volgens hem was er binnen het flamingantisme voor de katholieke partij geen plaats. Vandaar zijn leuze “Klauwaard en Geus”. Het Vlaams Verbond, de maatschappij De taal is Gans het Volk, het Van Crombrugghe's Genootschap en het Willemsfonds werden door Vuylsteke in liberaal-flamingantische richting geloodst. Het aanvankelijk neutrale Willemsfonds zette zich vanaf 1851 in om de Nederlandse taal- en letterkunde aan te moedigen en te ondersteunen. In 1862 forceerde Vuylsteke als algemeen secretaris van het Willemsfonds een breuk tussen de katholieken en liberalen in het bestuur en onder zijn leiding kwam het (liberale) Willemsfonds tot grote bloei. Hij verruimde de activiteiten van de vereniging, de ontwikkeling van het Vlaamse Volk kwam centraal te staan. Willemsfondsbibliotheken werden opgericht, volksvoordrachten werden georganiseerd en lokale afdelingen ontstonden in verschillende steden. Onder zijn leiding steeg het ledenaantal in grote mate. Zijn belang voor het Willemsfonds is dan ook niet te onderschatten. Het succes van het liberale Willemsfonds spoorde de katholieken zelfs aan om in 1875 een eigen soortgelijke vereniging op te richten, het Davidsfonds.

Het Willemsfonds en de andere liberale verenigingen legden zich vooral toe op het culturele vormingswerk maar ze vervulden ook een rol als drukkinggroep. Ze fungeerden als promotoren van het liberale gedachtegoed en waren binnen de liberale beweging een Vlaamse pressiegroep. Ze zorgden ook voor de noodzakelijke achterban voor Vuylsteke in zijn opgang

binnen de liberale partij. In 1867 richtte hij het Gentse weekblad *Het Volksbelang* op als blad van de liberale flaminganten.

In 1869 deed Julius Vuylsteke zijn intrede in de Gentse gemeenteraad als enige Vlaamsgezinde liberaal. Hij legde de eed af in het Nederlands, maar zijn pogingen om binnen de stad de positie van het Nederlands te verbeteren kenden nauwelijks succes. Na de liberale verkiezingsnederlaag van 1874, waarbij hij het mandaat van parlementslid misliep, zei hij de politiek vaarwel. Wel bleef hij actief in het Willemsfonds, onder meer als voorzitter van 1883 tot 1896. In zijn laatste levensjaren verdiepte hij zich in de Gentse middeleeuwse geschiedenis. Na zijn dood op 16 januari 1903 richtten een aantal vrienden en geestesgenoten het Julius Vuylstekefonds op met als doel goedkope uitgaven van Vlaamse vrijzinnige literatuur te verzorgen.

Het archief

Verwerving en omvang

Het archief werd in 2001 aan het Liberaal Archief geschonken door Nancy Van Doosselaere en heeft een omvang (op groot formaat) van 0,2 strekkende meter.

Inhoud

Het archief bevat enkele stukken n.a.v. de viering van het 25-jarig lidmaatschap van Julius Vuylsteke van het algemeen bestuur van het Willemfonds, een uitgave van een gedicht van Vuylsteke, foto's en een album samengesteld n.a.v. zijn overlijden. Verder bevat het ook stukken van Victor Van Doosselaere m.b.t. het Willemsfonds en 't Zal Wel Gaan, een boek en een diploma van drukkerij Van Doosselaere, nummers van tijdschriften en prenten.

Aanwijzingen voor de gebruiker

Het archief is vrij toegankelijk. De voertaal van het archief is het Nederlands. Het bevat ook enkele Franstalige stukken. De opvraag- en citeertitel luidt *Liberaal Archief, Stukken van Julius Vuylsteke en de familie Van Doosselaere*, gevolgd door het inventarisnummer.

Het Liberaal Archief bewaart ook het archief van het Willemsfonds, waarin Julius Vuylsteke actief was.

Bibliografie

BOTS (Marcel), e.a. *Het Willemsfonds van 1851 tot 1914*. Gent, Provinciebestuur Oost-Vlaanderen / Liberaal Archief, 1993, 289 p.

VALCKE (Ludo) & VERSCHAEREN (José). Vuylsteke Julius P. In: *Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging*. Tielt, Lannoo, 1998, p. 3629-3631.

VAN VELTHOVEN (Harry) & TYSENS (Jeffrey). *Vlaamsch van taal, van kunst en zin. 150 jaar Willemsfonds*. Gent, Willemsfonds Algemeen Bestuur i.s.m. Liberaal Archief, 2001, 256 p.

VERSCHAEREN (José). *Julius Vuylsteke. Klauwaard & Geus (1836-1903)*. Kortrijk, J. Van Ghemmert, 1984, 486 p.

VERSCHAEREN (José). Vuylsteke, Julius Pieter. In: *Nationaal Biografisch Woordenboek, deel 10*. Brussel, Paleis der Academiën, 1983, p. 686-698.

Inventaris

1. ARCHIEF VAN JULIUS VUYLSTEKE

1.1. Stukken m.b.t. de viering van zijn 25-jarig lidmaatschap van het algemeen bestuur van het Willemsfonds op 2 oktober 1887

1.1.1. Album samengesteld n.a.v. deze viering, 1887. 1 deel.

- Bevat uiteenlopende ingeplakte stukken:
- aankondiging van de viering,
 - brieven aan Julius Vuylsteke van o.a.
 - J. Hofman (Gent),
 - (August) de Maere (Aartrijke),
 - A. Prayon – van Zuylen (Oostende),
 - H. Ledeganck (Keulen),
 - Van der Kaas (Den Haag),
 - E. J. Parrez (Gent),
 - W.F.G. Nicolaï (Den Haag),
 - August Gondry (secretaris van het Willemsfonds),
 - B. Van de Castele (Nieuwpoort),
 - Paul de Vigne (Brussel),
 - J. Van Hall (Amsterdam),
 - M. de Vries (Leiden),
 - J.E. Banck (Den Haag),
 - Max Rooses (Antwerpen),
 - Maurits H. van Lee (Brussel),
 - Loontjens en Callebert-Reynaert (namens het Taalminnend Genootschap De Kerels, Roeselare).
 - programma van de viering,
 - telegrammen van o.a.
 - vrouw Courtmans, geboren Berchman (Maldegem),
 - Blauwaert (Elsene),
 - Jan Florus (Tielen),
 - Bever-Vereecke (Diksmuide),
 - Karel Bogaerd (Brussel),
 - Herman Bogaerd (namens de Liberale Vlaamsche Voorwacht, Brussel),
 - Vormeng (Berlijn),
 - August Dumont (namens het Kinkers Genootschap, Luik),
 - Karel Barbier (Veurne),
 - Mevrouw Deswarte (Nieuwpoort).
 - huldetekening vanwege de “Kerels van Roeselare”,
 - persknipsels uit
 - De Brugsche Beiaard,*
 - De Toekomst,*
 - Morgenblad van Gent,*
 - La Flandre Libérale,*
 - De Stad Gent,*
 - Journal de Gand,*
 - Het Volksbelang,*
 - De Meetjeslander,*
 - De Kleine Gazet,*
 - Nieuws- en aankondigingsblad van het Land van Waas,*
 - Kunst- en Letterbode,*
 - Le Bien Public,*
 - La Nation,*
 - Minerva,*
 - Gazette van Gent,*
 - La Chronique,*

Het Vaderland,
Vooruit,
Organe de Mons et du Hainaut,
Nieuwe Amsterdamsche Courant,
De Zweep,
De Nederlandsche Spectator,
De Vrije Turnhouder,
De Volksstem,
La Liberté,
Chronique Meninoise,
De Amsterdammer,
Kölnische Zeitung,
Journal Franklin,
De Koophandel van Antwerpen,
De Gids voor Leesgezelschappen en Rederijerskamers.
 Bewaring: grote formaten.

- 1.1.2. Huldebetuiging van het Verbond der Vlaamsche Liberale Verenigingen aan Julius Vuylsteke, 2.10.1887. 1 band.
 Bevat een tekst en een tekening.
 Bewaring: grote formaten.

- 1.1.3. “Julius Vuylsteke 1862-1887, Hulde der studenten”. Album met huldebetuigingen van verschillende studentenverenigingen, 2.10.1887. 1 band.
 Bevat bijdragen van de volgende verenigingen:
 - Taalminnende Studentenkring Onze taal,
 - Kring Studie,
 - Taalminnend Studentengenootschap 't Zal Wel Gaan,
 - Vlaamsche Vooruitstrevende Studentenkring Geen Taal, Geen Vrijheid,
 - Taalminnend Studentengenootschap De Vlaamsche Kring,
 - Help u Zelf (Bond der Vlaamsche leerlingen van Brussel-Elsene),
 - Nederlandsche Studentenkring Antwerpen,
 - Schoolkring Het Jonge Brugge,
 - Jonge Wacht Antwerpen,
 - Van Maerlant's Zonen Brugge,
 - de Heremanzonen.
 Bewaring: grote formaten.

1.2. Partituren

- 1.2.1. Partituur: *Philips Van Artevelde*. Gedicht van Julius Vuylsteke, muziek van F.A. Gevaert, 1889. 1 stuk.
 “Nederlandsche Zangstukken met klavierbegeleiding uitgegeven door het Willems-Fonds, eerste reeks n° 1.”
 Bewaring: grote formaten.

1.3. Foto's

- 1.3.1. Portretfoto's van Julius Vuylsteke op verschillende tijdstippen, s.d. 6 foto's.
 Zwart/wit.

2. ARCHIEF OVER JULIUS VUYLSTEKE

- 2.1. "Julius Vuylsteke 1836-1903". Album over (het overlijden van) Julius Vuylsteke, [na 1903]. 1 deel.

Bevat:

- zijn overlijdensbericht,
- een portret,
- foto's van zijn begrafenis,
- knipsels, o.a. uit
 - Het Volksbelang,*
 - Tijdschrift van het Willems-Fonds,*
 - De Gids,*
 - De Nederlandsche Spectator,*
 - La Gazette Artistique,*
 - Nieuwsblad voor den Boekhandel,*
 - Le Bien Public,*
 - La Flandre Libérale,*
 - Vaderland,*
 - Fondsenblad,*
 - Journal de Gand,*
 - Vooruit,*
 - Le Peuple,*
 - Gazette van Gent,*
 - Vlaamsche Gazet van Brussel,*
 - Le Nouveau Précurseur,*
 - Het Laatste Nieuws,*
 - De Stad Eecloo,*
 - Nieuws- en aankondigingsblad van het Land van Waas,*
 - La Chronique,*
 - Le Réveil de Bruges,*
 - Journal du Limbourg,*
 - Le Patriote,*
 - Ons Blad,*
 - La Gazette,*
 - L'Etoile Belge,*
 - Petit Bleu,*
 - La Réforme,*
 - De Nieuwe Gazet,*
 - De Amsterdammer.*

- programma van een concert-voordracht op 21.3.1903,

- andere teksten n.a.v. zijn overlijden.

Bevat ook enkele stukken m.b.t. het overlijden van Paul Fredericq († 1920) en enkele stukken van Victor Van Doosselaere m.b.t. het Willemsfonds en 't Zal Wel Gaan, 1946-1952.

Bewaring: grote formaten.

- 2.2. Foto van Julius Vuylsteke op zijn sterfbed, 1903. 1 foto.

3. ARCHIEF VAN DE FAMILIE VAN DOOSSELAERE

3.1. Stukken van Victor Van Doosselaere

- Stukken m.b.t. het Willemsfonds en 't Zal Wel Gaan, 1946-1952.
Zie nr. 2.1.

3.2. Drukwerk van drukkerij Van Doosselaere

- 3.2.1. ROULEZ (J.). *Choix de vases peints du musée d'antiquités de Leide*. Gent, Van Doosselaere, 1854. 1 band.
Losbladige uitgave, afbeeldingen zijn zeefdrukken.
Bewaring: grote formaten.
2 ex.
- 3.2.2. "Diplôme d'honneur décerné à ...", uitgegeven n.a.v. de Wereldtentoonstelling van 1913 in Gent. 1 diploma.
Blanco, groot formaat, tekening van Edmond De Maertelaere.
"Impr. Van Doosselaere Gand 1913".
Zie diplomacollectie, nr. 205 (22-9-29-1-00-2).

3.3. Foto's

- 3.3.1. Foto's van de stand van drukkerij Van Doosselaere op de Wereldtentoonstelling van 1913 in Gent. 4 foto's.
Zwart/wit.

4. BOEKEN, TIJDSCHRIFTEN EN ICONOGRAFISCH MATERIAAL

- 4.1. SERRURE (Edmond). *Cours classique d'architecture / Klassieke leergang van bouwkunst*. Gent, Jacqmain, s.d.
Tweetalige uitgave.
Bewaring: grote formaten.
- Prenten allerlei, s.d. & 1908.
Zie nr. 3.2.1.
- Nummers van tijdschriften, s.d. & 1913.
La Vie Heureuse, s.d. – *Panorama*, 22.10.1913 – *The beauty of the photogravure*, 8.2.1913 (3 ex. in verschillende kleuren) – *Der Welt Spiegel*, 19.6.1913.
Zie nr. 3.2.1.

5. VARIA

- 5.1. "Chasseurs Eclaireurs à St Denis en 1912", foto van een groep militairen. 1 foto.
Zwart/wit.